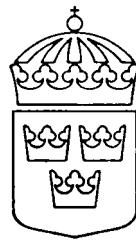

Sveriges internationella överenskommelser

ISSN 1102-3716

Utgiven av Utrikesdepartementet

SÖ 2008: 25

Nr 25

**Protokoll om register över utsläpp och överföringar av
föroreningar**

Kiev den 21 maj 2003

Regeringen beslutade den 8 maj 2003 att underteckna protokollet. Den 18 september 2008 beslutade regeringen att ratificera protokollet och ratifikationsinstrumentet deponerades hos FN:s generalsekreterare den 15 oktober 2008.

Avtalet har inte trätt i kraft.

PROTOKOLL OM REGISTER ÖVER UTSLÄPP OCH ÖVERFÖRINGAR AV FÖRORENINGAR

Parterna i detta protokoll,

som erinrar om artikel 5.9 och artikel 10.2 i 1998 års konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till överprövning i miljöfrågor (Århuskonventionen),

som erkänner att register över utsläpp och överföringar av föroreningar är ett viktigt redskap för att öka företagans ansvar, minska utsläppen och främja en hållbar utveckling, såsom parterna i Århuskonventionen konstaterade i Luccadeklarationen, antagen vid parternas första möte,

som beaktar princip 10 i Riodeklarationen om miljö och utveckling från 1992,

som även beaktar de principer och åtaganden som man enades om 1992 vid Förenta nationernas konferens om miljö och utveckling, särskilt bestämmelserna i kapitel 19 i Agenda 21,

som noterar programmet för det fortsatta genomförandet av Agenda 21, antaget av Förenta nationernas generalförsamling vid dess nittonde extra möte 1997, i vilket generalförsamlingen bl.a. efterlyste en ökad nationell kapacitet och förmåga att samla in, bearbeta och sprida information, för att underlätta allmänhetens tillgång till information om globala miljöfrågor på lämpliga sätt,

som beaktar genomförandeplanen från 2002 års världstoppmöte om hållbar utveckling, som uppmanar utvecklingen av enhetlig och integrerad information om kemikalier, t.ex. genom nationella register över utsläpp och överföringar av föroreningar,

som beaktar det arbete som utförs av det mellanstatliga forumet för kemikaliesäkerhet, särskilt Bahiadeklarationen från 2000 om kemikaliesäkerhet, åtgärdsrioriteringarna efter 2000 och handlingsplanen för register över utsläpp och överföringar av föroreningar och utsläppsinventeringar,

som även beaktar de åtgärder som vidtagits inom ramen för samarbetsorganisationen för en säker kemikaliehantering,

som även beaktar det arbete som utförs av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, särskilt dess råds rekommendation om genomförande av register över utsläpp och överföringar av föroreningar, i vilken rådet uppmanar medlemsstaterna att upprätta nationella register över utsläpp och överföringar av föroreningar och att göra registren tillgängliga för allmänheten,

som önskar skapa en mekanism som bidrar till att var och en i nuvarande och kommande generationer kan leva i en miljö som är tillfyllest för hans eller hennes hälsa och välbefinnande, genom att utveckla allmänt tillgängliga miljöinformationssystem,

som också önskar försäkra sig om att dessa system utformas med beaktande av principer som bidrar till den hållbara utvecklingen, t.ex. principen om förebyggande åtgärder i princip 15 i Riodeklarationen om miljö och utveckling från 1992,

som erkänner sambandet mellan goda miljöinformationssystem och utövandet av de rättigheter som fastställs i Århuskonventionen,

¹⁾ Översättning i enlighet med den i EUT intagna texten

som noterar behovet av samverkan med andra internationella initiativ om föroreningar och avfall, t.ex. Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar från 2001 och Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall från 1989,

som erkänner att syftet med en helhetssyn på arbetet för att minimera mängden föroreningar och avfall från fabriker och andra källor är att uppnå en hög skyddsnivå för miljön i sin helhet, att närma sig en hållbar och miljömässigt sund utveckling, och att skydda nuvarande och kommande generationers hälsa,

som är övertygade om att register över utsläpp och överföringar av föroreningar kan vara ett kostnadseffektivt redskap för att stimulera till en ökad miljöhänsyn, för att ge allmänheten tillgång till information om föroreningar som släpps ut i eller överförs i eller genom samhällen, och för ländernas arbete med att följa trender, påvisa framsteg när det gäller att minska utsläppen, övervaka att vissa internationella avtal följs, fastställa prioriteringar och bedöma vilka framsteg miljöpolitiken och miljöprogrammen resulterat i,

som tror att register över utsläpp och överföringar av föroreningar kan ge industrin märkbara fördelar genom den förbättrade hanteringen av föroreningarna,

som noterar möjligheterna att kombinera uppgifterna från register över utsläpp och överföringar av föroreningar med information om hälsa, miljö, demografi, ekonomi eller andra relevanta områden för att bättre förstå potentiella problem, kartlägga oroshärdar, förebygga och begränsa, och fastställa miljöförvaltningsprioriteringar,

som erkänner vikten av att skydda identifierade eller identifierbara personers integritet vid bearbetningen av information som inrapporteras till register över utsläpp och överföringar av föroreningar i enlighet med tillämpliga internationella normer för uppgiftsskydd,

som också erkänner vikten av att utveckla internationellt kompatibla nationella system för register över utsläpp och överföringar av föroreningar för att öka uppgifternas jämförbarhet,

som noterar att många medlemsstater i Förenta nationernas Ekonomiska kommission för Europa, Europeiska gemenskapen och parterna i Nordamerikanska frihandelsavtalet vidtar åtgärder för att samla in uppgifter om utsläpp och överföringar av föroreningar från olika källor och för att göra uppgifterna allmänt tillgängliga, och som erkänner vissa länders långa och värdefulla erfarenhet på särskilt detta område,

som beaktar att det finns olika former av utsläppsregister och att dubbelarbete bör undvikas, och som därför erkänner att ett visst mått av flexibilitet är nödvändig,

som starkt tillråder en successiv utveckling av nationella register över utsläpp och överföringar av föroreningar,

som starkt tillråder även att länkar upprättas mellan nationella register över utsläpp och överföringar av föroreningar och informationssystem om andra utsläpp av allmänt intresse,

har kommit överens om följande.

Artikel 1

MÅL

Protokollets mål är att förbättra allmänhetens tillgång till information med hjälp av enhetliga, integrerade och landsomfattande register över utsläpp och överföringar av föroreningar, upprättade i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll, vilket kan göra det lättare för allmänheten att delta i beslutsprocessen i miljöfrågor, och bidra till att förebygga och eliminera miljöförstöring.

Artikel 2

DEFINITIONER

I detta protokoll används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *part*: om inte annat anges i texten, en sådan stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 24, som har samtyckt till att vara bunden av detta protokoll och för vilken det har trätt i kraft.

2. *konventionen*: Konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till överprövning i miljöfrågor, upprättad i Århus, Danmark, den 25 juni 1998.

3. *allmänheten*: en eller flera fysiska eller juridiska personer och de föreningar, organisationer eller grupper som utgörs av dessa personer i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis.

4. *anläggning*: en eller flera installationer på en plats, eller på angränsande platser, som ägs eller drivs av en och samma fysiska eller juridiska person.

5. *behörig myndighet*: den eller de nationella myndigheter, eller annat behörigt organ, som av en part utsetts att ansvara för ett nationellt register för utsläpp och överföringar av föroreningar.

6. *förorening*: en substans eller en grupp substanser som på grund av sina egenskaper kan vara skadlig för miljön eller människors hälsa om den sprids till miljön.

7. *utsläpp*: spridning av föroreningar till miljön genom människors verksamhet, avsiktligen eller genom olyckshändelse, rutinemässigt eller vid enstaka tillfällen, inbegripet spill, utsläpp till luft eller vatten, injicering, bortskaffande eller dumpning, eller genom avloppssystem utan slutlig avloppsrening.

8. *bortförande*: en förflyttning bort från en anläggning av föroreningar eller avfall för slutligt omhändertagande eller återvinning, eller av föroreningar i avloppsvatten för avloppsrening.

9. *diffusa källor*: de talrika mindre eller spridda källor till utsläpp av föroreningar till mark, luft eller vatten, vars sammanlagda belastning kan ha en betydande inverkan på dessa media och för vilka det är opraktiskt att samla in rapporter från varje källa.

10. När det gäller regionala organisationer för ekonomisk integration avser beteckningarna *nationell* och *landsomfattande* den region det är fråga om, om inte annat anges.

11. *avfall*: substanser eller föremål som

- a) bortskaffas eller återvinns,
- b) är avsedda att bortskaffas eller återvinnas, eller

c) enligt nationell lagstiftning ska bortskaffas eller återvinnas.

12. *farligt avfall*: avfall som enligt nationell lagstiftning klassas som farligt.

13. *annat avfall*: annat avfall än farligt avfall.

14. *avloppsvatten*: förbrukat vatten som innehåller substanser eller föremål som är reglerade i nationell lagstiftning.

Artikel 3

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1. Varje part ska införa nödvändiga lagar och andra författningar och vidta andra nödvändiga åtgärder och lämpliga genomförandeåtgärder för att genomföra bestämmelserna i detta protokoll.

2. Bestämmelserna i detta protokoll ska inte inverka på en parts rätt att bibehålla eller införa ett mera omfattande register över utsläpp och överföringar av föroreningar, eller att ge allmänheten en mera omfattande tillgång till registret, än vad som krävs i detta protokoll.

3. Varje part ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att den som är anställd vid en anläggning eller som tillhör allmänheten, och som anmäler en anläggning till en offentlig myndighet för brott mot nationell lagstiftning som genomför detta protokoll, inte bestraffas, förföljs eller trakasseras av företrädare för anläggningen eller av offentliga myndigheter för att ha gjort anmälan.

4. Vid genomförandet av detta protokoll ska parterna vägledas av principen om förebyggande åtgärder enligt princip 15 i Riodeklarationen om miljö och utveckling från 1992.

5. För att undvika dubbelrapportering kan systemen för register över utsläpp och överföringar av föroreningar i den utsträckning det är praktiskt integreras i befintliga informationskällor, t.ex. de rapporteringsförfaranden som föreskrivs i samband med licenser eller drifttillstånd.

6. Parterna ska sträva efter konvergens mellan de nationella registren över utsläpp och överföringar av föroreningar.

Artikel 4

HUVUDSAKLIGA BESTÅNDSDELAR I ETT SYSTEM FÖR REGISTER ÖVER UTSLÄPP OCH ÖVERFÖRINGAR AV FÖRORENINGAR

I enlighet med detta protokoll ska varje part inrätta och bibehålla ett allmänt tillgängligt nationellt register över utsläpp och överföringar av föroreningar som

- a) är anläggningsspecifikt avseende rapporteringen från punktkällor,
- b) inbegriper rapportering av diffusa källor,
- c) är förorenings- eller avfallsspecifikt,
- d) omfattar och särskiljer utsläpp till luft, mark och vatten,
- e) innehåller information om överföringar,
- f) grundas på en skyldighet att rapportera regelbundet,
- g) innehåller standardiserade och aktuella uppgifter och ett begränsat antal tröskelvärden för när rapporteringsskyldigheten ska inträda; om sekretess tillåts ska den vara begränsad,

SÖ 2008: 25

h) är enhetligt och utformat med tanke på användarvänlighet och allmänhetens tillgång till det, även i elektronisk form,

i) gör det möjligt för allmänheten att delta vid dess utformning och vid ändringar av det, och

j) utgörs av en strukturerad uppgiftsdatabas eller flera sammankopplade databaser som sköts av den behöriga myndigheten.

Artikel 5

UTFORMNING OCH STRUKTUR

1. Varje part ska se till att uppgifterna i de register som avses i artikel 4 är tillgängliga både sammanlagt och separat, så att utsläpp och överföringar kan sökas och identifieras med ledning av

a) anläggningen och dess geografiska belägenhet,

b) verksamhet,

c) ägare eller driftansvarig och, i förekommande fall, företag,

d) förening eller, i tillämpliga fall, avfall,

e) vart och ett av de media (luft, vatten, mark) som föreningen släpps ut i, och

f) i enlighet med artikel 7.5, destinationen för överföringen och åtgärden för bortskaffande eller återvinning av avfall.

2. Varje part ska också se till att uppgifterna kan sökas och identifieras med ledning av de diffusa källor som finns med i registret.

3. Registret ska utformas med hänsyn till att det kan komma att utvidgas, och att inrapporterade uppgifter för åtminstone de tio senaste rapporteringsåren ska vara tillgängliga för allmänheten.

4. Registret ska utformas för att det ska vara så enkelt som möjligt för allmänheten att få tillgång till det på elektronisk väg, t.ex. via Internet. Det ska vara utformat så att uppgifterna under normala driftförhållanden alltid är omedelbart tillgängliga på elektronisk väg.

5. Registret bör vara försett med länkar till partens allmänt tillgängliga databaser på ämnesområden som har samband med miljöskydd.

6. Registret ska vara försett med länkar till övriga fördragsslutande parter register över utsläpp och överföringar av föreningar och, om möjligt, till andra länders register.

Artikel 6

REGISTRETS OMFATTNING

1. Varje part ska se till att registret innehåller information om

a) utsläpp av föreningar som enligt artikel 7.2 ska rapporteras,

b) bortföranden som enligt artikel 7.2 ska rapporteras, och

c) utsläpp av föreningar från diffusa källor som enligt artikel 7.4 ska rapporteras.

2. Partsmötet ska, efter att ha utvärderat erfarenheterna från utvecklingen av de nationella registren över utsläpp och överföringar av föreningar och från genomförandet av detta protokoll, och med beaktande av relevanta internationella processer, granska rapporteringskraven enligt detta protokoll och överväga följande frågor beträffande protokollets fortsatta utveckling:

- a) En översyn av de verksamheter som anges i bilaga I.
- b) En översyn av de föreningar som anges i bilaga II.
- c) En översyn av de tröskelvärden som anges i bilagorna I och II.
- d) Huruvida rapporteringsplikten bör omfatta även andra relevanta aspekter, t.ex. information om överföring inom en plats, lagring, rapporteringskrav för diffusa källor eller utarbetande av kriterier för föreningsars införande i detta protokoll.

Artikel 7

RAPPORTERINGSKRAV

1. Varje part ska antingen

a) ålägga den som äger eller driver en anläggning inom partens jurisdiktion, där någon av de verksamheter som anges i bilaga I bedrivs i en utsträckning som överstiger tröskelvärdet för kapacitet i kolumn 1 i bilagan, och från vilken

i) utsläppen av någon av de föreningar som anges i bilaga II överstiger tröskelvärdet i kolumn 1 i bilagan,

ii) bortförandet av någon av de föreningar som anges i bilaga II överstiger tröskelvärdet i kolumn 2 i bilagan, om parten i enlighet med punkt 5 d har valt föreningsspecifik rapportering av överföringar,

iii) bortförandet av farligt avfall överstiger 2 ton per år, eller om bortförandet av annat avfall överstiger 2 000 ton per år, om parten i enlighet med punkt 5 d har valt avfallsspecifik rapportering om överföringar, eller

iv) bortförandet i avloppsvatten för avloppsrening av någon av de föreningar som anges i bilaga II överstiger tröskelvärdet i kolumn 1 b i bilagan,

att fullgöra de förpliktelser som enligt punkt 2 åläggs den som äger eller driver anläggningen; eller

b) ålägga den som äger eller driver en anläggning inom partens jurisdiktion, där någon av de verksamheter som anges i bilaga I bedrivs med ett antal anställda som minst uppgår till tröskelvärdet för antal anställda i kolumn 2 i bilaga I, och där någon av de föreningar som anges i bilaga II tillverkas, bearbetas eller används i en utsträckning som överstiger tröskelvärdet i kolumn 3 i bilaga II, att fullgöra de förpliktelser som enligt punkt 2 åläggs den som äger eller driver anläggningen.

2. Den som äger eller driver en sådan anläggning som avses i punkt 1 ska åläggas att tillhandahålla den information som anges i punkterna 5 och 6 på föreskrivet sätt beträffande föreningar och avfall för vilka tröskelvärdena har överstigits.

3. I syfte att uppnå målet för detta protokoll får en part besluta att för en viss förening tillämpa ett tröskelvärde antingen för utsläpp eller för tillverkning, bearbetning eller användning, om detta ökar mängden av tillgänglig relevant information om utsläpp och överföringar i registret.

4. Varje part ska se till att den behöriga myndigheten, eller annan offentlig myndighet eller annat behörigt organ som parten utser, samlar in den information om utsläpp av föreningar från diffusa källor som avses i punkterna 7 och 8, så att informationen kan föras in i registret.

5. Den som äger eller driver en anläggning och som i enlighet med punkt

SÖ 2008: 25

2 är rapporteringsskyldig ska åläggas att tillhandahålla den behöriga myndigheten följande information om anläggningen:

a) Den rapporterade anläggningens namn, gatuadress, geografiska belägenhet, den verksamhet som bedrivs där, och ägarens, den driftansvariges eller företagets namn.

b) Namn och identifikationsnummer på var och en av de föreningar som enligt punkt 2 ska rapporteras.

c) Den mängd som släpps ut till miljön av var och en av de föreningar som enligt punkt 2 ska rapporteras, både sammanlagt och uppdelat på utsläpp till luft, vatten och mark, inbegripet injicering under markytan.

d) Endera av

i) den mängd av var och en av de föreningar som enligt punkt 2 ska rapporteras som bortförts under rapporteringsåret, varvid de mängder som bortförs för bortskaflande respektive för återvinning ska anges för sig, och namn och adress till den anläggning som ska ta emot transporten, eller

ii) den mängd av sådant avfall som enligt punkt 2 ska rapporteras som bortförts under rapporteringsåret, varvid farligt avfall respektive annat avfall för återvinning respektive bortskaflande ska anges för sig, med markeringen R (recovery) för avfall som ska återvinnas och markeringen D (disposal) för avfall som ska bortskaflas i enlighet med bilaga III, och, om det är fråga om en gränsöverskridande transport av farligt avfall, namn och adress till den som ska återvinna eller bortskafla avfallet, och namn och adress till den plats för återvinning eller bortskaflande som i praktiken ska ta emot transporten.

e) Den mängd av var och en av de föreningar som enligt punkt 2 ska rapporteras som bortförts i avloppsvatten under rapporteringsåret.

f) Vilken metod som använts för att få fram den information som avses i punkterna c–e i enlighet med artikel 9.2, varvid det ska anges om informationen grundas på mätning, beräkning eller uppskattning.

6. Den information som avses i punkt 5 c–e ska innehålla uppgifter om utsläpp och överföringar som härstammar från rutinmässig verksamhet och från extraordinära tillfällen.

7. Registret ska innehålla information, angiven för lämpliga ytenheter, om utsläpp av föreningar från diffusa källor om vilka parten fastställer att berörda myndigheter samlar in uppgifter som kan inkluderas på ett praktiskt sätt. Parter som fastställer att det inte finns några sådana uppgifter ska vidta åtgärder för att se till att sådan rapportering inleds beträffande utsläpp av relevanta föreningar från en eller flera diffusa källor i enlighet med partens nationella prioriteringar.

8. Den information som avses i punkt 7 ska innehålla uppgifter om den metod som har använts för att få fram informationen.

Artikel 8

RAPPORTERINGSÅR

1. Varje part ska se till att den information som registren ska innehålla är tillgänglig för allmänheten och att den är samlad och presenterad i registret kalenderårsvis. Rapporteringsåret är det kalenderår som informationen gäller.

Det första rapporteringsåret är det kalenderår som följer på det år då protokollet trädde i kraft för partens vidkommande. De uppgifter som avses i artikel 7 ska rapporteras årligen. Det andra rapporteringsåret får vara det andra kalenderåret efter det första rapporteringsåret.

2. Varje part som inte är en regional organisation för ekonomisk integration ska se till att informationen förs in i registret senast 15 månader efter rapporteringsårets slut. Informationen från det första rapporteringsåret ska föras in i registret senast två år efter rapporteringsårets slut.

3. Varje part som är en regional organisation för ekonomisk integration ska se till att informationen för ett rapporteringsår förs in i registret sex månader efter den tidpunkt då parter som inte är regionala organisationer för ekonomisk integration ska ha fört in informationen.

Artikel 9

UPPGIFTSINSAMLING OCH ARKIVERING

1. Varje part ska ålägga den som äger eller driver anläggningar som omfattas av rapporteringsplikten i artikel 7 att under iakttagande av punkt 2 och med korrekta intervall samla in de uppgifter som behövs för att bedöma de utsläpp och bortföranden från anläggningen som enligt artikel 7 ska rapporteras, och att hålla arkiven över de uppgifter från vilka den rapporterade informationen härleddes tillgängliga för behöriga myndigheter i fem år efter rapporteringsårets slut. Arkiven ska innehålla en beskrivning av den metod som använts för att samla in uppgifterna.

2. Varje part ska ålägga den som äger eller driver anläggningar som omfattas av rapporteringsplikten i artikel 7 att använda bästa tillgängliga information, vilken kan inbegripa mätdata, utsläppsfaktorer, massbalansberäkningar, indirekt övervakning eller andra beräkningar, tekniska uppskattningar och andra metoder. I lämpliga fall bör detta ske i enlighet med internationellt erkända metoder.

Artikel 10

KVALITETSBEDÖMNING

1. Varje part ska ålägga den som äger eller driver anläggningar som omfattas av rapporteringsplikten i artikel 7.1 att garantera den inrapporterade informationens kvalitet.

2. Varje part ska se till att den ansvariga myndigheten bedömer kvaliteten på de uppgifter som förekommer i dess register, särskilt i fråga om fullständighet, enhetlighet och trovärdighet, och att myndigheten därvid beaktar de riktlinjer som partsmötet kan utforma.

Artikel 11

ALLMÄNHETENS TILLGÅNG TILL INFORMATION

1. Varje part ska se till att allmänheten har tillgång, främst på elektronisk väg via de allmänna telenäten, till den information som finns i partens register över utsläpp och överföringar i enlighet med detta protokoll, utan att behöva uppge något skäl.

SÖ 2008: 25

2. Om informationen i registret inte är enkelt tillgänglig för allmänheten direkt på elektronisk väg, ska varje part se till att den behöriga myndigheten på begäran tillhandahåller informationen på något annat effektivt sätt så snart som möjligt, dock senast en månad efter det att begäran lämnades in.

3. Varje part ska se till att tillgången till informationen i registren är gratis, om inte annat följer av punkt 4.

4. Parterna får ge sin behöriga myndighet tillstånd att ta ut en rimlig avgift för att kopiera och skicka sådan information som avses i punkt 2.

5. Om informationen i registret inte är enkelt tillgänglig för allmänheten direkt på elektronisk väg, ska tillgången på elektronisk väg underlättas på allmänt tillgängliga platser, t.ex. offentliga bibliotek, lokala myndigheters lokaler eller andra lämpliga platser.

Artikel 12

SEKRETESS

1. Parterna får ge sin behöriga myndighet tillstånd att sekretessbelägga information i registret om ett utlämnande till allmänheten skulle få negativa följder för följande:

a) Internationella förbindelser, nationens försvar eller den allmänna säkerheten.

b) Domstolsförfaranden, personers möjlighet att få en rättvis rättegång eller en offentlig myndighets möjligheter att genomföra en undersökning av straffrättslig eller disciplinär art.

c) Sekretess som omfattar kommersiell eller industriell information och som är skyddad enligt lag i syfte att skydda legitima ekonomiska intressen.

d) Immateriella rättigheter.

e) Sekretess som omfattar personuppgifter eller akter om en fysisk person, om denna person inte har gett sitt medgivande till att informationen lämnas ut till allmänheten, om sådan sekretess föreskrivs i nationell lagstiftning.

Sekretessgrunderna ska tolkas restriktivt, varvid allmänhetens intresse av att informationen lämnas ut och huruvida uppgifterna hänför sig till utsläpp i miljön ska beaktas.

2. Utlämnande av information som avses i punkt 1 c ska bedömas enligt nationell lagstiftning när det är fråga om information om utsläpp som är relevant i miljöskyddshänseende.

3. När information har sekretessbelagts med tillämpning av punkt 1 ska det i registret anges vilken typ av information som inte lämnas ut, t.ex. genom att allmän kemisk information tillhandahålls, och anledningen till att informationen inte lämnas ut.

Artikel 13

ALLMÄNHETENS DELTAGANDE I UTFORMNINGEN AV DE NATIONELLA REGISTREN ÖVER UTSLÄPP OCH ÖVERFÖRINGAR AV FÖRORENINGAR

1. Varje part ska se till att allmänheten, i tillbörlig utsträckning och inom ramen för nationell lagstiftning, ges möjlighet att delta i utformningen av det nationella registret över utsläpp och överföringar av föroreningar.

2. När det gäller punkt 1 ska allmänheten ges möjlighet att fritt få tillgång till information om de planerade åtgärderna för utformning av det nationella registret över utsläpp och överföringar av föroreningar, och ges möjlighet att lämna kommentarer, information, analyser eller åsikter som är av betydelse för beslutsprocessen; den berörda myndigheten ska ta vederbörlig hänsyn till dessa åsiktsyttringar från allmänheten.

3. Varje part ska se till att information om och grunderna för beslut om upprättande av registret eller beslut om betydande ändringar av registret görs allmänt tillgängliga så snart som möjligt.

Artikel 14

RÄTT TILL ÖVERPRÖVNING

1. Varje part ska inom ramen för sin nationella lagstiftning se till att den som anser att begäran om information enligt artikel 11.2 har lämnats utan avseende, felaktigt avslagits helt eller delvis, besvarats ofullständigt eller i övrigt inte har behandlats i enlighet med bestämmelserna i artikel 11.2, har möjlighet att få sin sak prövad av domstol eller annat oberoende och opartiskt organ som inrättats enligt lag.

2. Punkt 1 påverkar inte parternas rättigheter eller skyldigheter enligt befintliga och parterna emellan tillämpliga överenskommelser som behandlar den fråga denna artikel gäller.

Artikel 15

ADMINISTRATIVT STÖD

1. Parterna ska främja allmänhetens medvetenhet om registret över utsläpp och överföringar av föroreningar och ska se till att den som vill kan få hjälp och vägledning, både när det gäller hur man får tillgång till registret och när det gäller att förstå och använda informationen i det.

2. Parterna ska ge sina behöriga myndigheter och organ det administrativa stöd och den vägledning de behöver för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta protokoll.

Artikel 16

INTERNATIONELLT SAMARBETE

1. Parterna ska på lämpligt sätt samarbeta och stödja varandra

- a) i internationella åtgärder som främjar uppnåendet av målen för detta protokoll,
- b) i genomförandet av de nationella systemen i enlighet med detta protokoll, på grundval av överenskommelser mellan de berörda parterna,
- c) i utbytet av information i enlighet med detta protokoll om utsläpp och överföringar i gränsområden, och
- d) i utbytet av information i enlighet med detta protokoll om överföringar mellan parter.

2. Parterna ska uppmuntra samarbete dem emellan och med relevanta internationella organisationer, på lämpligt sätt, för att främja

- a) allmänhetens medvetenhet på internationell nivå,

- b) tekniköverföring, och
- c) tillhandahållande av tekniskt stöd till parter som är utvecklingsländer eller länder med övergångsekonomi i frågor som rör detta protokoll.

Artikel 17

PARTSMÖTET

1. Härmed inrättas ett partsmöte. Partsmötets första sammanträde ska sammankallas senast två år efter det att detta protokoll har trätt i kraft. Därefter ska partsmötet hålla ordinarie sammanträden före eller efter eller parallellt med konventionens ordinarie partsmöten, om inte parterna till detta protokoll beslutar annat. Partsmötet ska hålla extra sammanträden efter beslut vid ett ordinarie sammanträde eller efter skriftlig begäran av en part vars begäran stöds av minst en tredjedel av parterna inom sex månader efter det att exekutivsekreteraren i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa har vidarebefordrat begäran till samtliga parter.

2. Partsmötet ska fortlöpande övervaka genomförandet och utvecklingen av detta protokoll på grundval av regelbundna rapporter från parterna, och ska för detta ändamål

- a) granska utvecklingen av registren över utsläpp och överföringar av föroreningar, och främja registrens successiva utvidgning och konvergens,
- b) fastställa riktlinjer som underlättar parternas rapportering till partsmötet, varvid behovet att undvika dubbelarbete i detta avseende ska beaktas,
- c) fastställa ett arbetsprogram,
- d) överväga och i lämpliga fall anta åtgärder för att stärka det internationella samarbetet i enlighet med artikel 16,
- e) inrätta de biträdande organ som partsmötet anser behövas,
- f) överväga och anta de förslag till ändringar i detta protokoll och dess bilagor som anses nödvändiga för protokollets syften, i enlighet med bestämmelserna i artikel 20,
- g) vid sitt första sammanträde överväga och med konsensus anta en arbetsordning för sina och de biträdande organens sammanträden, varvid den arbetsordning som parterna i konventionen har antagit ska beaktas,
- h) överväga ett fastställande av finansiella arrangemang med konsensus och ett inrättande av mekanismer för tekniskt bistånd för att underlätta genomförandet av protokollet,
- i) där så är lämpligt anlita berörda internationella organ för att uppnå protokollets mål, och
- j) överväga och vidta andra åtgärder som kan erfordras för att uppnå protokollets mål, t.ex. att anta riktlinjer och rekommendationer som kan främja protokollets genomförande.

3. Partsmötet ska underlätta informationsutbyte om erfarenheterna från föroreningsspecifik och avfallsspecifik rapportering om överföringar, och ska granska dessa erfarenheter i syfte att undersöka möjligheterna till konvergens mellan de båda rapporteringssätten, varvid allmänhetens intresse av informationen i enlighet med artikel 1 och de nationella registrens effektivitet ska beaktas.

4. Förenta nationerna och dess fackorgan, Internationella atomenergiorganet, stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som enligt

artikel 24 har rätt att underteckna detta protokoll men som inte är parter i det samt mellanstatliga organisationer med behörighet på de områden som omfattas av protokollet ska ha rätt att delta som observatörer vid partsmötets sammanträden. Tillträde till och deltagande i sammanträden ska följa den arbetsordning som partsmötet antagit.

5. Icke-statliga organisationer med behörighet på de områden som omfattas av detta protokoll som har meddelat exekutivsekreteraren i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa att de önskar vara representerade vid ett av partsmötets sammanträden ska ha rätt att delta som observatörer om inte minst en tredjedel av de parter som är närvarande vid sammanträdet invänder mot detta. Tillträde till och deltagande i sammanträden ska följa den arbetsordning som partsmötet antagit.

Artikel 18

RÖSTRÄTT

1. Om inte annat följer av punkt 2 ska varje part i detta protokoll ha en röst.

2. Regionala organisationer för ekonomisk integration får i frågor inom sina behörighetsområden utöva sin rösträtt med det antal röster som motsvarar det antal medlemsstater i organisationen som är parter. De får inte utöva sin rösträtt om deras medlemsstater utövar sin, och vice versa.

Artikel 19

BILAGOR

Bilagorna till detta protokoll utgör en integrerad del av detta, och en hänvisning till protokollet är, om inte annat uttryckligen anges, en hänvisning även till dess bilagor.

Artikel 20

ÄNDRINGAR

1. Varje part får föreslå ändringar i detta protokoll.

2. Ändringsförslagen ska prövas av partsmötet vid ett sammanträde.

3. Ändringsförslag ska lämnas in skriftligen till sekretariatet, som senast sex månader före det sammanträde vid vilket ändringen ska antas ska vidarebefordra förslagen till samtliga parter och till stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som har samtyckt till att vara bundna av protokollet, men för vilka det ännu inte trätt i kraft, och till signatärerna.

4. Parterna ska göra sitt yttersta för att nå konsensus om varje föreslagen ändring. Om alla ansträngningar att uppnå konsensus har varit förgäves ska ändringen som en sista utväg antas med tre fjärdedels majoritet av de vid sammanträdet närvarande och röstande parterna.

5. I denna artikel avses med *närvarande och röstande parter*, parter som är närvarande och som avger en ja- eller en nejöst.

6. När en ändring i detta protokoll har antagits i enlighet med punkt 4 ska sekretariatet vidarebefordra ändringen till depositarien, som ska vidarebefordra ändringen till samtliga parter och till stater och regionala organisa-

tioner för ekonomisk integration som har samtyckt till att vara bundna av protokollet men för vilka det ännu inte trätt i kraft, och till signatärerna.

7. En ändring som inte är en ändring i en bilaga ska för parter som har ratificerat, godkänt eller godtagit ändringen träda i kraft 90 dagar efter det att depositarien har tagit emot ratifikations-, godkännande- eller godtagandeinstrumentet från minst tre fjärdedelar av de som var parter vid ändringens antagande. Därefter träder ändringen i kraft för övriga parter 90 dagar efter det att parten har deponerat sitt ratifikations-, godkännande- eller godtagandeinstrument för ändringen.

8. En part som inte godtar en ändring i en bilaga ska skriftligen meddela depositarien detta inom tolv månader från den dag då depositarien vidarebefordrade ändringen. Depositarien ska utan dröjsmål underrätta samtliga parter om mottagandet av ett sådant meddelande. En part kan när som helst återkalla sitt meddelande om att ändringen inte godtas, och ändringen av bilagan träder därmed i kraft för den parten.

9. För de parter som inte har lämnat något meddelande till depositarien i enlighet med punkt 8 träder en ändring i en bilaga i kraft tolv månader efter det att depositarien vidarebefordrade ändringen enligt punkt 6, under förutsättning att vid den tidpunkten högst en tredjedel av de som var parter när ändringen antogs hade lämnat ett sådant meddelande.

10. Om en ändring i en bilaga är direkt hänförlig till en ändring i protokollet ska ändringen i bilagan inte träda i kraft förrän ändringen i protokollet träder i kraft.

Artikel 21

SEKRETARIATET

Exekutivsekreteraren i Ekonomiska kommissionen för Europa ska utföra följande sekretariatsuppgifter för detta protokoll:

- a) Förbereda och betjäna partsmötets sammanträden.
- b) Sända över rapporter och annan information som tas emot i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll till parterna.
- c) Rapportera till partsmötet om sekretariatets arbete.
- d) Utföra andra uppgifter som partsmötet kan bestämma med beaktande av tillgängliga resurser.

Artikel 22

ÖVERVAKNING AV EFTERLEVNADEN

Partsmötet ska vid sitt första sammanträde med konsensus fastställa samarbetsformer och institutionella rådgivande arrangemang, som inte är av rättslig eller konfronterande natur, för bedömning och främjande av efterlevnaden av bestämmelserna i detta protokoll, och för hantering av fall av bristande efterlevnad. När dessa förfaranden och arrangemang fastställs ska partsmötet bl.a. överväga om information från allmänheten i frågor som har samband med detta protokoll ska tas emot.

Artikel 23*TVISTLÖSNING*

1. Om tvist uppstår mellan två eller flera parter om tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll ska de försöka lösa tvisten genom förhandling eller genom någon annan fredlig form av tvistlösning som är godtagbar för parterna i tvisten.

2. När en stat undertecknar, ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till detta protokoll, eller när som helst därefter, kan den i en skriftlig förklaring till depositarien meddela att den i tvister som inte kunnat lösas i enlighet med punkt 1 godtar att ett av eller båda de följande formerna för tvistlösning ska användas i tvister med parter som har gjort samma åtagande:

a) Hänskjutande av tvisten till Internationella domstolen.

b) Skiljedomsförfarande i enlighet med bilaga IV.

Regionala organisationer för ekonomisk integration kan avge en sådan förklaring om att skiljedomsförfarande enligt b ska tillämpas.

3. Om parterna i tvisten har godtagit båda de tvistlösningsformer som anges i punkt 2 får tvisten hänskjutas endast till Internationella domstolen, om inte parterna i tvisten kommer överens om annat.

Artikel 24*UNDERTECKNANDE*

Detta protokoll ska stå öppet för undertecknande i Kiev (Ukraina) den 21–23 maj 2003 under den femte ministerkonferensen ”Miljö för Europa” och därefter i Förenta nationernas högkvarter i New York till och med den 31 december 2003 av stater som är medlemmar i Förenta nationerna och av regionala organisationer för ekonomisk integration, som är sammansatta av suveräna stater som är medlemmar i Förenta nationerna och till vilka dess medlemsstater har överlåtit behörigheten i de frågor som regleras i detta protokoll, inbegripet behörigheten att ingå traktat i dessa frågor.

Artikel 25*DEPOSITARIE*

Förenta nationernas generalsekreterare ska vara depositarie för detta protokoll.

Artikel 26*RATIFIKATION, GODTAGANDE, GODKÄNNANDE OCH ANSLUTNING*

1. Detta protokoll ska ratificeras, godtas eller godkännas av signatärstater och regionala organisationer för ekonomisk integration som avses i artikel 24.

2. Detta protokoll ska stå öppet för anslutning från och med den 1 januari 2004 för de stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som avses i artikel 24.

3. Regionala organisationer för ekonomisk integration enligt artikel 24 som blir parter i detta protokoll utan att någon av dess medlemsstater är part ska vara bundna av alla förpliktelser enligt denna konvention. Om en eller

SÖ 2008: 25

flera medlemsstater i en sådan organisation är parter i detta protokoll ska organisationen och dess medlemsstater besluta om hur ansvaret för fullgörandet av förpliktelserna enligt protokollet ska fördelas dem emellan. I sådana fall ska organisationen och medlemsstaterna inte ha rätt att utöva rättigheter enligt protokollet samtidigt.

4. Regionala organisationer för ekonomisk integration enligt artikel 24 ska i sina ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument uppge omfattningen av sin behörighet i de frågor som regleras av protokollet. De ska även informera depositarien om varje väsentlig ändring i omfattningen av deras behörighet.

Artikel 27

IKRAFTRÅDANDE

1. Detta protokoll träder i kraft den nittionde dagen efter den dag då det sextonde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerades.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas utöver de instrument som deponerats av organisationens medlemsstater.

3. För stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till protokollet efter det att det sextonde ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerats träder protokollet i kraft den nittionde dagen efter den dag då staten eller organisationen deponerade sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

Artikel 28

FÖRBEHÅLL

Inga förbehåll får göras mot detta protokoll.

Artikel 29

FRÅNTRÅDE

En part kan när som helst efter utgången av tre år, räknat från den dag då detta protokoll trädde i kraft för partens vidkommande, frånträda protokollet genom ett skriftligt meddelande till depositarien. Frånträdet träder i kraft nittio dagar efter den dag då depositarien mottog meddelandet.

Artikel 30

AUTENTISKA TEXTER

Originalen till detta protokoll, vars engelska, franska och ryska texter är lika giltiga, ska deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Kiev den 21 maj 2003.

Bilaga I**VERKSAMHET**

Nr	Verksamhet	Tröskelvärde kapacitet (kolumn 1)	Tröskelvärde anställda (kolumn 2)
1.	Energisektorn		
a)	Mineralolje- och gasraffinaderier	*	10 anställda
b)	Anläggningar för förgasning och kondensering	*	
c)	Värme kraftverk och andra förbränningsanläggningar	Med en värmeförsel på 50 megawatt (MW) eller mer	
d)	Koksverk	*	
e)	Kolkvarnar	Med en kapacitet på 1 ton per timme	
f)	Anläggningar för tillverkning av kolprodukter och fasta rökfria bränslen	*	
2.	Produktion och behandling av metaller		
a)	Anläggningar för rostning och sintring av metallhaltig malm, inbegripet svavelhaltig malm	*	10 anställda
b)	Anläggningar för framställning av råjärn eller stål (primär eller sekundär smältning), inklusive utrustning för kontinuerlig gjutning	Med en kapacitet på 2,5 ton per timme	
c)	Anläggningar för behandling av järnbaserade metaller: i) Genom varmvalsning	Med en kapacitet på 20 bruttoton stål per timme	
	ii) Genom hammarsmide	Med en slagkraft per hammare på 50 kJ och där den använda värmeeffekten överstiger 20 MW	
	iii) Genom anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall	Med en inmatning på 2 bruttoton stål per timme	
d)	Järn- och stål gjuterier	Med en produktionskapacitet på 20 ton per dygn	
e)	Anläggningar i) för produktion av icke-järnmetaller utifrån malmer, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer,	*	

Nr	Verksamhet	Tröskelvärde kapacitet (kolumn 1)	Tröskelvärde anställda (kolumn 2)
	ii) för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av icke-järnmetaller, inklusive återvinningsprodukter (färskning, formgjutning etc.).	Med en smältningsskapacitet på 4 ton per dygn för bly och kadmiom eller 20 ton per dygn för övriga metaller	10 anställda
f)	Anläggningar för ytbehandling av metaller och plaster som använder en elektrolytisk eller kemisk process	Där behandlingsbaden har en volym på 30 m ³	
3. Mineralindustri			
a)	Underjordsbrytning och därmed förknippad verksamhet	*	10 anställda
b)	Dagbrottsbrytning	När utvinningsplatsens yta är 25 hektar	
c)	Anläggningar för framställning av i) klinker (cement) i roterugn, ii) kalk i roterugn, iii) klinker (cement) eller kalk i andra typer av ugnar.	Med en produktionskapacitet på 500 ton per dygn Med en produktionskapacitet som överstiger 50 ton per dygn Med en produktionskapacitet på 50 ton per dygn	
d)	Anläggningar för produktion av asbest och för tillverkning av asbestbaserade produkter	*	
e)	Anläggningar för tillverkning av glas, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av glasfibrer	Med en smältningsskapacitet på 20 ton per dygn	
f)	Anläggningar för smältning av mineraler, inklusive sådana för framställning av mineralull	Med en smältningsskapacitet på 20 ton per dygn	
g)	Anläggningar för tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin	Med en produktionskapacitet på 75 ton per dygn, eller med en ugnskapacitet på 4 m ³ och med en satsningstäthet på 300 kg per m ³	
4. Kemisk industri			

Nr	Verksamhet	Tröskelvärde kapacitet (kolumn 1)	Tröskelvärde anställda (kolumn 2)
a)	Anläggningar för framställning av organiska ämnen, som t.ex. <ul style="list-style-type: none"> i) kolväten (linjära eller cykliska, mättade eller omättade, alifatiska eller aromatiska), ii) organiska syreföreningar, särskilt alkoholer, aldehyder, ketoner, karboxylsyror, estrar, acetater, etrar, peroxider, epoxihartser, iii) organiska svavelföreningar, iv) organiska kväveföreningar, särskilt aminer, amider, nitrosoföreningar, nitro- eller nitratföreningar, nitriler, cyanater, isocyanater, v) fosfororganiska föreningar, vi) halogenerade kolväten, vii) metallorganiska föreningar, viii) plaster och andra polymerer (polymerer, syntetfibrer och regenererad cellulosa), ix) syntetgummi, x) färgämnen och pigment, xi) ytaktiva ämnen och tensider. 	*	
b)	Anläggningar för framställning av oorganiska ämnen, som t.ex. <ul style="list-style-type: none"> i) gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorväte, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, väte, svaveldioxid, karbonylklorid (fosgen), ii) syror, såsom kromsyra, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, saltsyra, svavelsyra, oleum, svavelsyrlighet, iii) baser, såsom ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid, iv) salter, såsom ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat, v) icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar, såsom kalciumkarbid, kisel, kiselkarbid. 	*	10 anställda
c)	Anläggningar för framställning av gödningsmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium (enkla eller sammansatta gödningsmedel)	*	
d)	Anläggningar för framställning av lantbruks- eller skogskemiska produkter och bekämpningsmedel	*	
e)	Anläggningar för tillverkning av läkemedel genom kemiska eller biologiska processer	*	

SÖ 2008: 25

Nr	Verksamhet	Tröskelvärde kapacitet (kolumn 1)	Tröskelvärde anställda (kolumn 2)
f)	Anläggningar för tillverkning av sprängämnen och pyrotekniska produkter	*	10 anställda
5. Avfalls- och avloppsvattenhantering			
a)	Anläggningar för förbränning, pyrolys, återvinning, kemisk behandling eller deponering av farligt avfall	Som tar emot 10 ton per dygn	10 anställda
b)	Anläggningar för förbränning av kommunalt avfall	Med en kapacitet på 3 ton per timme	
c)	Anläggningar för bortskaffande av icke-farligt avfall	Med en kapacitet på 50 ton per dygn	
d)	Deponier (med undantag av deponier för inert avfall)	Som tar emot 10 ton per dygn eller med en total kapacitet på 25 000 ton	
e)	Anläggningar för destruering eller återvinning av slaktkroppar och animaliskt avfall	Med en produktion baserad på 10 ton per dygn	
f)	Kommunala anläggningar för rening av avloppsvatten	Med en kapacitet på 100 000 personekvivalenter	
g)	Självständigt drivna avloppsreningsanläggningar som betjänar någon av de verksamheter som anges i denna bilaga	Med en kapacitet på 10 000 m ³ per dygn	
6. Framställning och bearbetning av papper och trä			
a)	Anläggningar för framställning av pappersmassa av trä eller liknande fibrösa material	*	10 anställda
b)	Anläggningar för framställning av papper och kartong och andra primära träprodukter (t.ex. spånplattor, fiberskivor och plywood)	Med en produktionskapacitet på 20 ton per dygn	
c)	Anläggningar för impregnering eller doppning av trä och träprodukter med kemikalier	Med en produktionskapacitet på 50 m ³ per dygn	
7. Intensiv animalieproduktion och intensivt vattenbruk			
a)	Anläggningar för intensiv fjäderfä- eller grisuppfödning	a) Med 40 000 platser för fjäderfä b) Med 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (> 30 kg) c) Med 750 platser för suggor	10 anställda
b)	Intensivt vattenbruk	1 000 ton fisk och skaldjur per år	10 anställda
8. Animaliska och vegetabiliska produkter från livsmedels- och dryckessektorn			

Nr	Verksamhet	Tröskelvärde kapacitet (kolumn 1)	Tröskelvärde anställda (kolumn 2)
a)	Slakterier	För en produktion baserad på en slaktvikt på 50 ton per dygn	10 anställda
b)	Behandling och framställning, avsedd för produktion av livsmedel och drycker av i) animaliska råvaror (förutom mjölk), ii) vegetabiliska råvaror.	För en produktion av 75 ton produkter per dygn För en produktion av 300 ton produkter per dygn (kvartalsmedelvärde)	
c)	Behandling och framställning av mjölkprodukter	Med en invägningsskapacitet på 200 ton per dygn (årsmedelvärde)	
9. Andra verksamheter			
a)	Anläggningar för förbehandling (tvättning, blekning, mercerisering) eller för färgning av fibrer eller textilier	Med en behandlingskapacitet på 10 ton per dygn	10 anställda
b)	Garverier	För en produktion på 12 ton slutprodukter per dygn	
c)	Anläggningar för ytbehandling av material, föremål eller produkter och som använder organiska lösningsmedel, i synnerhet för appretering, tryckning, bstrykning, avfettning, vattenskyddsbehandling, limning, målning, rengöring eller impregnering	För en förbrukning av lösningsmedel på 150 kg per timme eller 200 ton per år	
d)	Anläggningar för framställning av kol (hårdbränd kol) eller av grafitelektroder genom förbränning eller grafitisering	*	
e)	Anläggningar för att bygga, måla eller ta bort färg på fartyg	Som kan ta emot 100 m långa fartyg	

Anmärkningar

I kolumn 1 anges de tröskelvärden för kapacitet som avses i artikel 7.1 a.

En asterisk (*) anger att tröskelvärde för kapacitet saknas, dvs. att alla anläggningar omfattas av rapporteringsplikten.

I kolumn 2 anges de tröskelvärden för antalet anställda som avses i artikel 7.1 b.

”10 anställda” avser ett antal anställda som motsvarar 10 heltidsanställda.

Bilaga II**FÖRORENINGAR**

Nr	CAS-nummer	Förorening	Tröskelvärde för utsläpp (kolumn 1)			Tröskelvärde för bortförande av föroreningar (kolumn 2) kg/år	Tröskelvärde för framställning, bearbetning eller användning (kolumn 3) kg/år
			till luft (kolumn 1a) kg/år	till vatten (kolumn 1b) kg/år	till mark (kolumn 1c) kg/år		
1	74-82-8	Metan (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Kolmonoxid (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Koldioxid (CO ₂)	100 miljoner	-	-	-	*
4		Vätefluorkolföreningar (HFC)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Dikväveoxid (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Ammoniak (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Flyktiga organiska ämnen utom metan (NMVOC)	100 000	-	-	-	*
8		Kväveoxider (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluorkolväten (PFC)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Svavelhexafluorid (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Svaveloxider (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Totalt kväve	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Totalt fosfor	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Väteklorfluorkolföreningar (HCFC)	1	-	-	100	10 000
15		Klorfluorkolföreningar (CFC)	1	-	-	100	10 000
16		Haloner	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsenik och arsenikföreningar (som As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Kadmium och kadmiumföreningar (som Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Krom och kromföreningar (som Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Koppar och kopparföreningar (som Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Kvicksilver och kvicksilverföreningar (som Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nickel och nickelföreningar (som Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Bly och blyföreningar (som Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Zink och zinkföreningar (som Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alaklor	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldrin	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazin	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Klordan	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Klordekon	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Klorfenvinfos	-	1	1	5	10 000
31	85535-84-8	Klorparaffiner, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1	10	10 000

Nr	CAS-nummer	Förening	Tröskelvärde för utsläpp (kolumn 1)			Tröskelvärde för bortförande av föroreningar (kolumn 2) kg/år	Tröskelvärde för framställning, bearbetning eller användning (kolumn 3) kg/år
			till luft (kolumn 1a) kg/år	till vatten (kolumn 1b) kg/år	till mark (kolumn 1c) kg/år		
32	2921-88-2	Klorpyrifos	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-diklorethan (EDC)	1 000	10	10	100	10 000
35	75-09-2	Diklormetan (DCM)	1 000	10	10	100	10 000
36	60-57-1	Dieldrin	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulfan	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endrin	1	1	1	1	1
40		Halogenerade organiska föreningar (som AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptaklor	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Hexaklorbenzen (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Hexaklorbutadien (HCBD)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-hexaklorcyclohexan (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindan	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mirex	1	1	1	1	1
47		PCDD +PCDF (dioxiner +furaner) (som Teq)	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
48	608-93-5	Pentaklorbenzen	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentaklorfenol (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polyklorerade bifenyler (PCB)	0,1	0,1	0,1	1	50
51	122-34-9	Simazin	-	1	1	5	10 000
52	127-18-4	Tetrakloretylen (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetraklorometan (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	12002-48-1	Triklorbenzen (TCB)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-triklorethan	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,2,2-tetraklorethan	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Trikloretylen	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Triklormetan	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toxafen	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Vinylklorid	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Antracen	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzen	1 000	200 (som BTEX) _{av}	200 (som BTEX) _{av}	2 000 (som BTEX) _{av}	10 000
63		Bromerade difenyletrar (PBDE)	-	1	1	5	10 000
64		Alkylnfenoletoxilater (NP/NPE) och besläktade substanser	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Etylbenzen	-	200 (som BTEX) _{av}	200 (som BTEX) _{av}	2 000 (som BTEX) _{av}	10 000
66	75-21-8	Etylenoxid	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Isoproturon	-	1	1	5	10 000

Nr	CAS-nummer	Förening	Tröskelvärde för utsläpp (kolumn 1)			Tröskelvärde för bortförande av föreningar (kolumn 2) kg/år	Tröskelvärde för framställning, bearbetning eller användning (kolumn 3) kg/år
			till luft (kolumn 1a) kg/år	till vatten (kolumn 1b) kg/år	till mark (kolumn 1c) kg/år		
68	91-20-3	Naftalen	100	10	10	100	10 000
69		Tennorganiska föreningar (som totalt Sn)	-	50	50	50	10 000
70	117-81-7	Di(2-etylhexyl)ftalat (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Fenol (som totalt C)	-	20	20	200	10 000
72		Polycykliska aromatiska kolväten (PAH) ^{bl}	50	5	5	50	50
73	108-88-3	Toluen	-	200 (som BTEX) ^{bl}	200 (som BTEX) ^{bl}	2 000 (som BTEX) ^{bl}	10 000
74		Tributyltenn och tributyltennföreningar	-	1	1	5	10 000
75		Trifenyltenn och trifenylyltennföreningar	-	1	1	5	10 000
76		Totalt organiskt kol (TOC) (som totalt C eller COD/3)	-	50 000	-	-	**
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Xylen	-	200 (som BTEX) ^{bl}	200 (som BTEX) ^{bl}	2 000 (som BTEX) ^{bl}	10 000
79		Klorider (som totalt Cl)	-	2 miljoner	2 miljoner	2 miljoner	10 000 ^{bl}
80		Klor och oorganiska klorföreningar (som HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Asbest	1	1	1	10	10 000
82		Cyanider (som totalt CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluorider (som totalt F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000 ^{bl}
84		Fluor och oorganiska fluorföreningar (som HF)	5 000	-	-	-	10 000
85	74-90-8	Cyanväte (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Partiklar (PM ₁₀)	50 000	-	-	-	*

Anmärkningar

Föreningens CAS-nummer avser den exakta identifikationen i Chemical Abstracts Service Registry.

I kolumn 1 anges de tröskelvärden som avses i artikel 7.1 a i och iv. När det gäller parter som har valt rapporteringsalternativet i artikel 7.1 a inträder rapporteringsplikten för en anläggnings utsläpp eller, när det gäller föreningar i avloppsvatten som leds till avloppsrening, överföring till något av de media som anges i underkolumnerna (luft, land, mark), när utsläppet eller överföringen överskrider tröskelvärdet.

I kolumn 2 anges de tröskelvärden som avses i artikel 7.1 a ii. När det gäller parter som har valt rapporteringsalternativet i artikel 7.1 a ii inträder rapporteringsplikten när bortförandet av en förening från anläggningen överskrider tröskelvärdet.

I kolumn 3 anges de tröskelvärden som avses i artikel 7.1 b. När det gäller parter som har valt rapporteringsalternativet i artikel 7.1 b inträder rappor-

teringsplikten när utsläppen eller bortförandet av en förorening från anläggningen överskrider tröskelvärdet.

Ett streck (-) anger att parametern inte medför någon rapporteringsplikt.

En asterisk (*) anger att tröskelvärdet för utsläpp i kolumn 1a ska tillämpas för föroreningen, och inte tröskelvärdena för framställning, bearbetning eller användning.

Två asterisker (**) anger att tröskelvärdet för utsläpp i kolumn 1b ska tillämpas för föroreningen, och inte tröskelvärdena för framställning, bearbetning eller användning.

Fotnoter

a/ Enskilda föroreningar ska rapporteras om tröskelvärdet för BTEX (summan av benzen, toluen, etylbenzen, xylene) överskrider.

b/ Polycykliska aromatiska kolväten (PAH) ska mätas som benzo(a)pyren (50-32-8), benzo(b)fluoranten (205-99-2), benzo(k)fluoranten (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)pyren (193-39-5) (från protokollet till konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar om långlivade organiska föroreningar).

c/ Som oorganiska föreningar.

Bilaga III

DEL A

BORTSKAFFNINGSFÖRFARANDEN (D)

- Deponering på eller under markytan (t.ex. på avfallsupplag)
- Behandling i markbädd (t.ex. biologisk nedbrytning av flytande avfall och slam i jord)
- Djupinjicering (t.ex. insprutning av pumpbart avfall i källor, saltgruvor eller naturligt förekommande förvaringsrum)
- Invallning (t.ex. av flytande avfall och slam i dagbrott, dammar eller laguner)
- Särskilt utformad markdeponering (t.ex. placering i inklädda separata förvaringsutrymmen som är täckta och avskilda från varandra och från den omgivande miljön)
  - Utsläpp av fast avfall till andra vatten än hav och oceaner
  - Utsläpp till hav och oceaner inklusive deponering under havsbotten
  - Biologisk behandling som inte annars anges i denna bilaga och som leder till en slutprodukt i form av föreningar eller blandningar som bortskafts med ett förfarande som avses i denna del
  - Sådan fysikalisk–kemisk behandling som inte annars anges i denna bilaga och som leder till en slutprodukt i form av föreningar eller blandningar som bortskafts med ett förfarande som avses i denna del (t.ex. avdunstning, torkning, kalcinering, neutralisering, fällning)
    - Förbränning på land
    - Förbränning till havs
    - Permanent lagring (t.ex. placering av behållare i en gruva)
    - Sammansmältning eller blandning före behandling med ett förfarande som avses i denna del
    - Omförpackning före behandling med ett förfarande som avses i denna del
    - Lagring innan ett förfarande som avses i denna del tillämpas

DEL B

ÅTERVINNINGSFÖRFARANDEN (R)

- Huvudanvändning som bränsle eller andra metoder att generera energi
- Återvinning/vidareutnyttjande av lösningsmedel
- Återvinning/vidareutnyttjande av organiska ämnen som inte används som lösningsmedel
- Återvinning/vidareutnyttjande av metaller och metallföreningar
- Återvinning/vidareutnyttjande av andra oorganiska material
- Regenerering av syror eller baser
- Återvinning av de komponenter som används till att minska föroreningar
  - Återvinning av katalysatorkomponenter
  - Omräffinerig eller andra sätt att återanvända olja
  - Jordbehandling som är fördelaktig för jordbruket eller ekologisk förbättring
- Användning av avfall från något av de förfaranden som anges ovan i denna del

- Utbyte av avfall som ska underkastas något av de förfaranden som anges ovan i denna del
- Lagring av avfall som ska underkastas något av de förfaranden som anges i denna del

Bilaga IV

SKILJEDOMSFÖRFARANDE

1. Om en tvist hänskjuts till skiljedom i enlighet med artikel 23.2 i detta protokoll ska en part eller parterna meddela övriga parter i tvisten på diplomatisk väg samt sekretariatet den fråga och de artiklar i detta protokoll vars tolkning eller tillämpning skiljedomsförfarandet gäller. Sekretariatet ska vidarebefordra den sålunda erhållna informationen till alla parter i detta protokoll.

2. Skiljedomstolen ska bestå av tre skiljemän. Kärandeparten eller kärandeparterna och den andra parten eller parterna i tvisten ska vardera utse en skiljeman, och de två skiljemän som utsetts på detta sätt ska gemensamt utse den tredje skiljemannen, som ska vara ordförande för skiljedomstolen. Den senare får inte vara medborgare i något land som är part i tvisten och inte heller ha fast hemvist inom något av dessa parters områden, vara anställd av någon av dem eller ha befattat sig med målet i någon annan egenskap.

3. Om skiljedomstolens ordförande inte har utsetts inom två månader efter det att den andra skiljemannen har utsetts, ska exekutivsekreteraren i Ekonomiska kommissionen för Europa på begäran av en av parterna i tvisten utse ordföranden inom en tid av ytterligare två månader.

4. Om någon av parterna i tvisten inte utnämner en skiljeman inom två månader efter det meddelande som avses i punkt 1, kan den andra parten underrätta exekutivsekreteraren i Ekonomiska kommissionen för Europa, som ska utse skiljedomstolens ordförande inom en tid av ytterligare två månader. Efter utnämningen ska skiljedomstolens ordförande anmoda den part som inte utsett någon skiljeman att göra detta inom två månader. Om parten inte gör detta inom utsatt tid ska ordföranden underrätta exekutivsekreteraren för Ekonomiska kommissionen för Europa, som ska göra denna utnämning inom en tid av ytterligare två månader.

5. Skiljedomstolen ska meddela sitt beslut i enlighet med internationell rätt och bestämmelserna i detta protokoll.

6. En skiljedomstol tillsatt enligt bestämmelserna i denna bilaga ska själv upprätta sin arbetsordning.

7. Skiljedomstolens beslut, både i processuella och materiella frågor, ska fattas med enkel majoritet vid omröstning bland skiljemännen.

8. Skiljedomstolen får vidta alla lämpliga åtgärder för att fastställa fakta.

9. Parterna i tvisten ska underlätta skiljedomstolens arbete och ska särskilt med alla tillgängliga medel

a) förse skiljedomstolen med all relevant dokumentation, allt bistånd och alla upplysningar,

b) göra det möjligt för skiljedomstolen att vid behov inkalla vittnen eller experter och upppta deras vittnesmål.

10. Parterna och skiljemännen ska skydda alla konfidentiella uppgifter som de får i förtroende under förfarandet inför skiljedomstolen.

11. Skiljedomstolen kan, på begäran av någon av parterna, rekommendera tillfälliga skyddsåtgärder.

12. Om någon av parterna i tvisten inte inställer sig inför skiljedomstolen eller underlåter att föra sin talan kan den andra parten begära att skiljedomstolen fortsätter förfarandet och avger sitt slutliga beslut. En parts uteblivande

eller underlåtenhet att föra sin talan ska inte utgöra något hinder för förhandlingarna. Innan skiljedomstolen avger sitt beslut ska den förvissa sig om att yrkandet är sakligt och rättsligt välgrundat.

13. Skiljedomstolen kan pröva och besluta om motyrkanden som direkt härrör från den sak som är föremål för tvisten.

14. Om inte skiljedomstolen beslutar annat på grund av särskilda omständigheter i målet ska skiljedomstolens kostnader, inklusive ersättning till skiljemännen, fördelas lika på parterna i tvisten. Skiljedomstolen ska bokföra alla sina utgifter och tillställa parterna en slutredovisning av dessa.

15. Parter i detta protokoll som har ett rättsligt intresse i tvistens sakfråga och som kan påverkas av ett beslut i målet får med skiljedomstolens samtycke intervensera i förhandlingarna.

16. Skiljedomstolen ska meddela dom inom fem månader från den dag då den upprättas, såvida den inte finner det nödvändigt att utsträcka tidsgränsen med en period som inte bör överstiga fem månader.

17. Skiljedomens ska innehålla domskälen. Den ska vara slutlig och bindande för alla parter i tvisten. Skiljedomstolen ska översända domen till parterna i tvisten och till sekretariatet. Sekretariatet ska vidarebefordra den sålunda erhållna informationen till alla parter i detta protokoll.

18. Tvister mellan parter om tolkningen eller verkställandet av skiljedomens kan av endera parten hänskjutas till den skiljedomstol som avkunnat domen eller, om denna inte kan uppta saken till behandling, till en annan skiljedomstol som tillsätts för ändamålet på samma sätt som den första skiljedomstolen.

PROTOCOL ON POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTERS

The Parties to this Protocol,

Recalling article 5, paragraph 9, and article 10, paragraph 2, of the 1998 Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (the Aarhus Convention),

Recognizing that pollutant release and transfer registers provide an important mechanism to increase corporate accountability, reduce pollution and promote sustainable development, as stated in the Lucca Declaration adopted at the first meeting of the Parties to the Aarhus Convention,

Having regard to principle 10 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development,

Having regard also to the principles and commitments agreed to at the 1992 United Nations Conference on Environment and Development, in particular the provisions in chapter 19 of Agenda 21,

Taking note of the Programme for the Further Implementation of Agenda 21, adopted by the General Assembly of the United Nations at its nineteenth special session, 1997, in which it called for, inter alia, enhanced national capacities and capabilities for information collection, processing and dissemination, to facilitate public access to information on global environmental issues through appropriate means,

Having regard to the Plan of Implementation of the 2002 World Summit on Sustainable Development, which encourages the development of coherent, integrated information on chemicals, such as through national pollutant release and transfer registers,

Taking into account the work of the Intergovernmental Forum on Chemical Safety, in particular the 2000 Bahia Declaration on Chemical Safety, the Priorities for Action Beyond 2000 and the Pollutant Release and Transfer Register/Emission Inventory Action Plan,

Taking into account also the activities undertaken within the framework of the Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals,

Taking into account furthermore the work of the Organisation for Economic Co-operation and Development, in particular its Council Recommendation on Implementing Pollutant Release and Transfer Registers, in which the Council calls upon member countries to establish and make publicly available national pollutant release and transfer registers,

Wishing to provide a mechanism contributing to the ability of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being, by ensuring the development of publicly accessible environmental information systems,

Wishing also to ensure that the development of such systems takes into account principles contributing to sustainable development such as the precautionary approach set forth in principle 15 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development,

Recognizing the link between adequate environmental information systems and the exercise of the rights contained in the Aarhus Convention,

Noting the need for cooperation with other international initiatives concerning pollutants and waste, including the 2001 Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants and the 1989 Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal,

Recognizing that the objectives of an integrated approach to minimizing pollution and the amount of waste resulting from the operation of industrial installations and other sources are to achieve a high level of protection for the environment as a whole, to move towards sustainable and environmentally sound development and to protect the health of present and future generations,

Convinced of the value of pollutant release and transfer registers as a cost-effective tool for encouraging improvements in environmental performance, for providing public access to information on pollutants released into and transferred in and through communities, and for use by Governments in tracking trends, demonstrating progress in pollution reduction, monitoring compliance with certain international agreements, setting priorities and evaluating progress achieved through environmental policies and programmes,

Believing that pollutant release and transfer registers can bring tangible benefits to industry through the improved management of pollutants,

Noting the opportunities for using data from pollutant release and transfer registers, combined with health, environmental, demographic, economic or other types of relevant information, for the purpose of gaining a better understanding of potential problems, identifying 'hot spots', taking preventive and mitigating measures, and setting environmental management priorities,

Recognizing the importance of protecting the privacy of identified or identifiable natural persons in the processing of information reported to pollutant release and transfer registers in accordance with applicable international standards relating to data protection,

Recognizing also the importance of developing internationally compatible national pollutant release and transfer register systems to increase the comparability of data,

Noting that many member States of the United Nations Economic Commission for Europe, the European Community and the Parties to the North American Free Trade Agreement are acting to collect data on pollutant releases and transfers from various sources and to make these data publicly accessible, and recognizing especially in this area the long and valuable experience in certain countries,

Taking into account the different approaches in existing emission registers and the need to avoid duplication, and recognizing therefore that a certain degree of flexibility is needed,

Urging the progressive development of national pollutant release and transfer registers,

Urging also the establishment of links between national pollutant release and transfer registers and information systems on other releases of public concern,

Have agreed as follows:

Article 1

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to enhance public access to information through the establishment of coherent, integrated, nationwide pollutant release and transfer registers (PRTRs) in accordance with the provisions of this Protocol, which could facilitate public participation in environmental decision-making as well as contribute to the prevention and reduction of pollution of the environment.

Article 2

DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol,

1. “Party” means, unless the text indicates otherwise, a State or a regional economic integration organization referred to in article 24 which has consented to be bound by this Protocol and for which the Protocol is in force;

2. “Convention” means the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, done at Aarhus, Denmark, on 25 June 1998;

3. “The public” means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

4. “Facility” means one or more installations on the same site, or on adjoining sites, that are owned or operated by the same natural or legal person;

5. “Competent authority” means the national authority or authorities, or any other competent body or bodies, designated by a Party to manage a national pollutant release and transfer register system;

6. “Pollutant” means a substance or a group of substances that may be harmful to the environment or to human health on account of its properties and of its introduction into the environment;

7. “Release” means any introduction of pollutants into the environment as a result of any human activity, whether deliberate or accidental, routine or non-routine, including spilling, emitting, discharging, injecting, disposing or dumping, or through sewer systems without final waste-water treatment;

8. “Off-site transfer” means the movement beyond the boundaries of the facility of either pollutants or waste destined for disposal or recovery and of pollutants in waste water destined for waste-water treatment;

9. “Diffuse sources” means the many smaller or scattered sources from which pollutants may be released to land, air or water, whose combined impact on those media may be significant and for which it is impractical to collect reports from each individual source;

10. The terms “national” and “nationwide” shall, with respect to the obligations under the Protocol on Parties that are regional economic integration organizations, be construed as applying to the region in question unless otherwise indicated;

11. “Waste” means substances or objects which are:

(a) Disposed of or recovered;

(b) Intended to be disposed of or recovered; or

(c) Required by the provisions of national law to be disposed of or recovered;

12. “Hazardous waste” means waste that is defined as hazardous by the provisions of national law;

13. “Other waste” means waste that is not hazardous waste;

14. “Waste water” means used water containing substances or objects that is subject to regulation by national law.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other measures, and appropriate enforcement measures, to implement the provisions of this Protocol.

2. The provisions of this Protocol shall not affect the right of a Party to maintain or introduce a more extensive or more publicly accessible pollutant release and transfer register than required by this Protocol.

3. Each Party shall take the necessary measures to require that employees of a facility and members of the public who report a violation by a facility of national laws implementing this Protocol to public authorities are not penalized, persecuted or harassed by that facility or public authorities for their actions in reporting the violation.

4. In the implementation of this Protocol, each Party shall be guided by the precautionary approach as set forth in principle 15 of the 1992 Rio Declaration on Environment and Development.

5. To reduce duplicative reporting, pollutant release and transfer register systems may be integrated to the degree practicable with existing information sources such as reporting mechanisms under licences or operating permits.

6. Parties shall strive to achieve convergence among national pollutant release and transfer registers.

Article 4

CORE ELEMENTS OF A POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTER SYSTEM

In accordance with this Protocol, each Party shall establish and maintain a publicly accessible national pollutant release and transfer register that:

- (a) Is facility-specific with respect to reporting on point sources;
- (b) Accommodates reporting on diffuse sources;
- (c) Is pollutant-specific or waste-specific, as appropriate;
- (d) Is multimedia, distinguishing among releases to air, land and water;
- (e) Includes information on transfers;
- (f) Is based on mandatory reporting on a periodic basis;
- (g) Includes standardized and timely data, a limited number of standardized reporting thresholds and limited provisions, if any, for confidentiality;
- (h) Is coherent and designed to be user-friendly and publicly accessible, including in electronic form;
- (i) Allows for public participation in its development and modification; and
- (j) Is a structured, computerized database or several linked databases maintained by the competent authority.

Article 5

DESIGN AND STRUCTURE

1. Each Party shall ensure that the data held on the register referred to in article 4 are presented in both aggregated and non-aggregated forms, so that releases and transfers can be searched and identified according to:

- (a) Facility and its geographical location;
  - (b) Activity;
  - (c) Owner or operator, and, as appropriate, company;
  - (d) Pollutant or waste, as appropriate;
  - (e) Each of the environmental media into which the pollutant is released;
- and

(f) As specified in article 7, paragraph 5, the destination of the transfer and, where appropriate, the disposal or recovery operation for waste.

2. Each Party shall also ensure that the data can be searched and identified according to those diffuse sources which have been included in the register.

3. Each Party shall design its register taking into account the possibility of its future expansion and ensuring that the reporting data from at least the ten previous reporting years are publicly accessible.

4. The register shall be designed for maximum ease of public access through electronic means, such as the Internet. The design shall allow that, under normal operating conditions, the information on the register is continuously and immediately available through electronic means.

5. Each Party should provide links in its register to its relevant existing, publicly accessible databases on subject matters related to environmental protection.

6. Each Party shall provide links in its register to the pollutant release and transfer registers of other Parties to the Protocol and, where feasible, to those of other countries.

Article 6

SCOPE OF THE REGISTER

1. Each Party shall ensure that its register includes the information on:

- (a) Releases of pollutants required to be reported under article 7, paragraph 2;
  - (b) Off-site transfers required to be reported under article 7, paragraph 2;
- and
- (c) Releases of pollutants from diffuse sources required under article 7, paragraph 4.

2. Having assessed the experience gained from the development of national pollutant release and transfer registers and the implementation of this Protocol, and taking into account relevant international processes, the Meeting of the Parties shall review the reporting requirements under this Protocol and shall consider the following issues in its further development:

- (a) Revision of the activities specified in annex I;
- (b) Revision of the pollutants specified in annex II;
- (c) Revision of the thresholds in annexes I and II; and
- (d) Inclusion of other relevant aspects such as information on on-site transfers, storage, the specification of reporting requirements for diffuse sources or the development of criteria for including pollutants under this Protocol.

Article 7**REPORTING REQUIREMENTS**

1. Each Party shall either:

(a) Require the owner or the operator of each individual facility within its jurisdiction that undertakes one or more of the activities specified in annex I above the applicable capacity threshold specified in annex I, column 1, and:

(i) Releases any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable thresholds specified in annex II, column 1;

(ii) Transfers off-site any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 2, where the Party has opted for pollutant-specific reporting of transfers pursuant to paragraph 5 (d);

(iii) Transfers off-site hazardous waste exceeding 2 tons per year or other waste exceeding 2,000 tons per year, where the Party has opted for waste-specific reporting of transfers pursuant to paragraph 5 (d); or

(iv) Transfers off-site any pollutant specified in annex II in waste water destined for waste-water treatment in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 1b;

to undertake the obligation imposed on that owner or operator pursuant to paragraph 2; or

(b) Require the owner or the operator of each individual facility within its jurisdiction that undertakes one or more of the activities specified in annex I at or above the employee threshold specified in annex I, column 2, and manufactures, processes or uses any pollutant specified in annex II in quantities exceeding the applicable threshold specified in annex II, column 3, to undertake the obligation imposed on that owner or operator pursuant to paragraph 2.

2. Each Party shall require the owner or operator of a facility referred to in paragraph 1 to submit the information specified in paragraphs 5 and 6, and in accordance with the requirements therein, with respect to those pollutants and wastes for which thresholds were exceeded.

3. In order to achieve the objective of this Protocol, a Party may decide with respect to a particular pollutant to apply either a release threshold or a manufacture, process or use threshold, provided that this increases the relevant information on releases or transfers available in its register.

4. Each Party shall ensure that its competent authority collects, or shall designate one or more public authorities or competent bodies to collect, the information on releases of pollutants from diffuse sources specified in paragraphs 7 and 8, for inclusion in its register.

5. Each Party shall require the owners or operators of the facilities required to report under paragraph 2 to complete and submit to its competent authority, the following information on a facility-specific basis:

(a) The name, street address, geographical location and the activity or activities of the reporting facility, and the name of the owner or operator, and, as appropriate, company;

(b) The name and numerical identifier of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2;

(c) The amount of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2 released from the facility to the environment in the reporting year, both in aggregate and according to whether the release is to air, to water or to

land, including by underground injection;

(d) Either:

(i) The amount of each pollutant required to be reported pursuant to paragraph 2 that is transferred off-site in the reporting year, distinguishing between the amounts transferred for disposal and for recovery, and the name and address of the facility receiving the transfer; or

(ii) The amount of waste required to be reported pursuant to paragraph 2 transferred off-site in the reporting year, distinguishing between hazardous waste and other waste, for any operations of recovery or disposal, indicating respectively with 'R' or 'D' whether the waste is destined for disposal or recovery pursuant to annex III and, for transboundary movements of hazardous waste, the name and address of the recoverer or disposer of the waste and the actual disposal or recovery site receiving the transfer;

(e) The amount of each pollutant in waste water required to be reported pursuant to paragraph 2 transferred off-site in the reporting year; and

(f) The type of methodology used to derive the information referred to in subparagraphs (c) to (e), according to article 9, paragraph 2, indicating whether the information is based on measurement, calculation or estimation.

6. The information referred to in paragraph 5 (c) to (e) shall include information on releases and transfers resulting from routine activities and from extraordinary events.

7. Each Party shall present on its register, in an adequate spatial disaggregation, the information on releases of pollutants from diffuse sources for which that Party determines that data are being collected by the relevant authorities and can be practicably included. Where the Party determines that no such data exist, it shall take measures to initiate reporting on releases of relevant pollutants from one or more diffuse sources in accordance with its national priorities.

8. The information referred to in paragraph 7 shall include information on the type of methodology used to derive the information.

Article 8

REPORTING CYCLE

1. Each Party shall ensure that the information required to be incorporated in its register is publicly available, compiled and presented on the register by calendar year. The reporting year is the calendar year to which that information relates. For each Party, the first reporting year is the calendar year after the Protocol enters into force for that Party. The reporting required under article 7 shall be annual. However, the second reporting year may be the second calendar year following the first reporting year.

2. Each Party that is not a regional economic integration organization shall ensure that the information is incorporated into its register within fifteen months from the end of each reporting year. However, the information for the first reporting year shall be incorporated into its register within two years from the end of that reporting year.

3. Each Party that is a regional economic integration organization shall ensure that the information for a particular reporting year is incorporated into its register six months after the Parties that are not regional economic integration organizations are required to do so.

Article 9*DATA COLLECTION AND RECORD-KEEPING*

1. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to the reporting requirements of article 7 to collect the data needed to determine, in accordance with paragraph 2 below and with appropriate frequency, the facility's releases and off-site transfers subject to reporting under article 7 and to keep available for the competent authorities the records of the data from which the reported information was derived for a period of five years, starting from the end of the reporting year concerned. These records shall also describe the methodology used for data gathering.

2. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to reporting under article 7 to use the best available information, which may include monitoring data, emission factors, mass balance equations, indirect monitoring or other calculations, engineering judgments and other methods. Where appropriate, this should be done in accordance with internationally approved methodologies.

Article 10*QUALITY ASSESSMENT*

1. Each Party shall require the owners or operators of the facilities subject to the reporting requirements of article 7, paragraph 1, to assure the quality of the information that they report.

2. Each Party shall ensure that the data contained in its register are subject to quality assessment by the competent authority, in particular as to their completeness, consistency and credibility, taking into account any guidelines that may be developed by the Meeting of the Parties.

Article 11*PUBLIC ACCESS TO INFORMATION*

1. Each Party shall ensure public access to information contained in its pollutant release and transfer register, without an interest having to be stated, and according to the provisions of this Protocol, primarily by ensuring that its register provides for direct electronic access through public telecommunications networks.

2. Where the information contained in its register is not easily publicly accessible by direct electronic means, each Party shall ensure that its competent authority upon request provides that information by any other effective means, as soon as possible and at the latest within one month after the request has been submitted.

3. Subject to paragraph 4, each Party shall ensure that access to information contained in its register is free of charge.

4. Each Party may allow its competent authority to make a charge for reproducing and mailing the specific information referred to in paragraph 2, but such charge shall not exceed a reasonable amount.

5. Where the information contained in its register is not easily publicly accessible by direct electronic means, each Party shall facilitate electronic access to its register in publicly accessible locations, for example in public libraries, offices of local authorities or other appropriate places.

Article 12

CONFIDENTIALITY

1. Each Party may authorize the competent authority to keep information held on the register confidential where public disclosure of that information would adversely affect:

- (a) International relations, national defence or public security;
- (b) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;
- (c) The confidentiality of commercial and industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest;
- (d) Intellectual property rights; or
- (e) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person if that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law.

The aforementioned grounds for confidentiality shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and whether the information relates to releases into the environment.

2. Within the framework of paragraph 1 (c), any information on releases which is relevant for the protection of the environment shall be considered for disclosure according to national law.

3. Whenever information is kept confidential according to paragraph 1, the register shall indicate what type of information has been withheld, through, for example, providing generic chemical information if possible, and for what reason it has been withheld.

Article 13

PUBLIC PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF NATIONAL POLLUTANT RELEASE AND TRANSFER REGISTERS

1. Each Party shall ensure appropriate opportunities for public participation in the development of its national pollutant release and transfer register, within the framework of its national law.

2. For the purpose of paragraph 1, each Party shall provide the opportunity for free public access to the information on the proposed measures concerning the development of its national pollutant release and transfer register and for the submission of any comments, information, analyses or opinions that are relevant to the decision-making process, and the relevant authority shall take due account of such public input.

3. Each Party shall ensure that, when a decision to establish or significantly change its register has been taken, information on the decision and the considerations on which it is based are made publicly available in a timely manner.

Article 14

ACCESS TO JUSTICE

1. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that any person who considers that his or her request for information under

article 11, paragraph 2, has been ignored, wrongfully refused, whether in part or in full, inadequately answered, or otherwise not dealt with in accordance with the provisions of that paragraph has access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law.

2. The requirements in paragraph 1 are without prejudice to the respective rights and obligations of Parties under existing treaties applicable between them dealing with the subject matter of this article.

Article 15

CAPACITY-BUILDING

1. Each Party shall promote public awareness of its pollutant release and transfer register, and shall ensure that assistance and guidance are provided in accessing its register and in understanding and using the information contained in it.

2. Each Party should provide adequate capacity-building for and guidance to the responsible authorities and bodies to assist them in carrying out their duties under this Protocol.

Article 16

INTERNATIONAL COOPERATION

1. The Parties shall, as appropriate, cooperate and assist each other:

- (a) In international actions in support of the objectives of this Protocol;
- (b) On the basis of mutual agreement between the Parties concerned, in implementing national systems in pursuance of this Protocol;
- (c) In sharing information under this Protocol on releases and transfers within border areas; and
- (d) In sharing information under this Protocol concerning transfers among Parties.

2. The Parties shall encourage cooperation among each other and with relevant international organizations, as appropriate, to promote:

- (a) Public awareness at the international level;
- (b) The transfer of technology; and
- (c) The provision of technical assistance to Parties that are developing countries and Parties with economies in transition in matters relating to this Protocol.

Article 17

MEETING OF THE PARTIES

1. A Meeting of the Parties is hereby established. Its first session shall be convened no later than two years after the entry into force of this Protocol. Thereafter, ordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held sequentially with or parallel to ordinary meetings of the Parties to the Convention, unless otherwise decided by the Parties to this Protocol. The Meeting of the Parties shall hold an extraordinary session if it so decides in the course of an ordinary session or at the written request of any Party provided that, within

six months of it being communicated by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe to all Parties, the said request is supported by at least one third of these Parties.

2. The Meeting of the Parties shall keep under continuous review the implementation and development of this Protocol on the basis of regular reporting by the Parties and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the development of pollutant release and transfer registers, and promote their progressive strengthening and convergence;

(b) Establish guidelines facilitating reporting by the Parties to it, bearing in mind the need to avoid duplication of effort in this regard;

(c) Establish a programme of work;

(d) Consider and, where appropriate, adopt measures to strengthen international cooperation in accordance with article 16;

(e) Establish such subsidiary bodies as it deems necessary;

(f) Consider and adopt proposals for such amendments to this Protocol and its annexes as are deemed necessary for the purposes of this Protocol, in accordance with the provisions of article 20;

(g) At its first session, consider and by consensus adopt rules of procedure for its sessions and those of its subsidiary bodies, taking into account any rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties to the Convention;

(h) Consider establishing financial arrangements by consensus and technical assistance mechanisms to facilitate the implementation of this Protocol;

(i) Seek, where appropriate, the services of other relevant international bodies in the achievement of the objectives of this Protocol; and

(j) Consider and take any additional action that may be required to further the objectives of this Protocol, such as the adoption of guidelines and recommendations which promote its implementation.

3. The Meeting of the Parties shall facilitate the exchange of information on the experience gained in reporting transfers using the pollutant-specific and waste-specific approaches, and shall review that experience in order to investigate the possibility of convergence between the two approaches, taking into account the public interest in information in accordance with article 1 and the overall effectiveness of national pollutant release and transfer registers.

4. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State or regional economic integration organization entitled under article 24 to sign this Protocol but which is not a Party to it, and any intergovernmental organization qualified in the fields to which the Protocol relates, shall be entitled to participate as observers in the sessions of the Meeting of the Parties. Their admission and participation shall be subject to the rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties.

5. Any non-governmental organization qualified in the fields to which this Protocol relates which has informed the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe of its wish to be represented at a session of the Meeting of the Parties shall be entitled to participate as an observer unless one third of the Parties present at the session raise objections. Their admission and participation shall be subject to the rules of procedure adopted by the Meeting of the Parties.

Article 18*RIGHT TO VOTE*

1. Except as provided for in paragraph 2, each Party to this Protocol shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 19*ANNEXES*

Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto.

Article 20*AMENDMENTS*

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Proposals for amendments to this Protocol shall be considered at a session of the Meeting of the Parties.

3. Any proposed amendment to this Protocol shall be submitted in writing to the secretariat, which shall communicate it at least six months before the session at which it is proposed for adoption to all Parties, to other States and regional economic integration organizations that have consented to be bound by the Protocol and for which it has not yet entered into force and to Signatories.

4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Protocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the session.

5. For the purposes of this article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

6. Any amendment to this Protocol adopted in accordance with paragraph 4 shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties, to other States and regional economic integration organizations that have consented to be bound by the Protocol and for which it has not yet entered into force and to Signatories.

7. An amendment, other than one to an annex, shall enter into force for those Parties having ratified, accepted or approved it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of the instruments of ratification, acceptance or approval by at least three fourths of those which were Parties at the time of its adoption. Thereafter it shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.

8. In the case of an amendment to an annex, a Party that does not accept

such an amendment shall so notify the Depositary in writing within twelve months from the date of its circulation by the Depositary. The Depositary shall without delay inform all Parties of any such notification received. A Party may at any time withdraw a previous notification of non-acceptance, whereupon the amendment to an annex shall enter into force for that Party.

9. On the expiry of twelve months from the date of its circulation by the Depositary as provided for in paragraph 6, an amendment to an annex shall enter into force for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with paragraph 8, provided that, at that time, not more than one third of those which were Parties at the time of the adoption of the amendment have submitted such a notification.

10. If an amendment to an annex is directly related to an amendment to this Protocol, it shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.

Article 21

SECRETARIAT

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions for this Protocol:

- (a) The preparation and servicing of the sessions of the Meeting of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Protocol;
- (c) The reporting to the Meeting of the Parties on the activities of the secretariat; and
- (d) Such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties on the basis of available resources.

Article 22

REVIEW OF COMPLIANCE

At its first session, the Meeting of the Parties shall by consensus establish cooperative procedures and institutional arrangements of a non-judicial, non-adversarial and consultative nature to assess and promote compliance with the provisions of this Protocol and to address cases of non-compliance. In establishing these procedures and arrangements, the Meeting of the Parties shall consider, inter alia, whether to allow for information to be received from members of the public on matters related to this Protocol.

Article 23

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Protocol, they shall seek a solution by negotiation or by any other peaceful means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, a State may declare in writing to the Depositary

that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
- (b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex IV.

A regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b).

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties to the dispute agree otherwise.

Article 24

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Kiev (Ukraine) from 21 to 23 May 2003 on the occasion of the fifth Ministerial Conference “Environment for Europe,” and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 31 December 2003, by all States which are members of the United Nations and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the United Nations to which their member States have transferred competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 25

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Protocol.

Article 26

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations referred to in article 24.

2. This Protocol shall be open for accession as from 1 January 2004 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 24.

3. Any regional economic integration organization referred to in article 24 which becomes a Party without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. If one or more member States of such an organization is a Party, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 24 shall

SÖ 2008: 25

declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modifications to the extent of their competence.

Article 27

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by the States members of such an organization.

3. For each State or regional economic integration organization which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 28

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Protocol.

Article 29

WITHDRAWAL

At any time after three years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 30

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE at Kiev, this twenty-first day of May, two thousand and three.

Annex I**ACTIVITIES**

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
1. Energy sector			
(a)	Mineral oil and gas refineries	*	10 employees
(b)	Installations for gasification and liquefaction	*	
(c)	Thermal power stations and other combustion installations	With a heat input of 50 megawatts (MW)	
(d)	Coke ovens	*	
(e)	Coal rolling mills	With a capacity of 1 ton per hour	
(f)	Installations for the manufacture of coal products and solid smokeless fuel	*	
2. Production and processing of metals			
(a)	Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering installations	*	10 employees
(b)	Installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary melting) including continuous casting	With a capacity of 2.5 tons per hour	
(c)	Installations for the processing of ferrous metals: (i) Hot-rolling mills (ii) Smitheries with hammers (iii) Application of protective fused metal coats	With a capacity of 20 tons of crude steel per hour With an energy of 50 kilojoules per hammer, where the calorific power used exceeds 20 MW With an input of 2 tons of crude steel per hour	
(d)	Ferrous metal foundries	With a production capacity of 20 tons per day	
(e)	Installations: (i) For the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes	*	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
	(ii) For the smelting, including the alloying, of non-ferrous metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.)	With a melting capacity of 4 tons per day for lead and cadmium or 20 tons per day for all other metals	10 employees
(f)	Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process	Where the volume of the treatment vats equals 30 m ³	
3. Mineral industry			
(a)	Underground mining and related operations	*	10 employees
(b)	Opencast mining	Where the surface of the area being mined equals 25 hectares	
(c)	Installations for the production of: (i) Cement clinker in rotary kilns (ii) Lime in rotary kilns (iii) Cement clinker or lime in other furnaces	With a production capacity of 500 tons per day With a production capacity exceeding 50 tons per day With a production capacity of 50 tons per day	
(d)	Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-based products	*	
(e)	Installations for the manufacture of glass, including glass fibre	With a melting capacity of 20 tons per day	
(f)	Installations for melting mineral substances, including the production of mineral fibres	With a melting capacity of 20 tons per day	
(g)	Installations for the manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain	With a production capacity of 75 tons per day, or with a kiln capacity of 4 m ³ and with a setting density per kiln of 300 kg/m ³	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
4.	Chemical industry		
(a)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic organic chemicals, such as: <ul style="list-style-type: none"> (i) Simple hydrocarbons (linear or cyclic, saturated or unsaturated, aliphatic or aromatic) (ii) Oxygen-containing hydrocarbons such as alcohols, aldehydes, ketones, carboxylic acids, esters, acetates, ethers, peroxides, epoxy resins (iii) Sulphurous hydrocarbons (iv) Nitrogenous hydrocarbons such as amines, amides, nitrous compounds, nitro compounds or nitrate compounds, nitriles, cyanates, isocyanates (v) Phosphorus-containing hydrocarbons (vi) Halogenic hydrocarbons (vii) Organometallic compounds (viii) Basic plastic materials (polymers, synthetic fibres and cellulose-based fibres) (ix) Synthetic rubbers (x) Dyes and pigments (xi) Surface-active agents and surfactants 	*	10 employees
(b)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic inorganic chemicals, such as: <ul style="list-style-type: none"> (i) Gases, such as ammonia, chlorine or hydrogen chloride, fluorine or hydrogen fluoride, carbon oxides, sulphur compounds, nitrogen oxides, hydrogen, sulphur dioxide, carbonyl chloride (ii) Acids, such as chromic acid, hydrofluoric acid, phosphoric acid, nitric acid, hydrochloric acid, sulphuric acid, oleum, sulphurous acids (iii) Bases, such as ammonium hydroxide, potassium hydroxide, sodium hydroxide (iv) Salts, such as ammonium chloride, potassium chlorate, potassium carbonate, sodium carbonate, perborate, silver nitrate (v) Non-metals, metal oxides or other inorganic compounds such as calcium carbide, silicon, silicon carbide 	*	
(c)	Chemical installations for the production on an industrial scale of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers)	*	
(d)	Chemical installations for the production on an industrial scale of basic plant health products and of biocides	*	

SÖ 2008: 25

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(e)	Installations using a chemical or biological process for the production on an industrial scale of basic pharmaceutical products	*	
(f)	Installations for the production on an industrial scale of explosives and pyrotechnic products	*	10 employees
5. Waste and waste-water management			
(a)	Installations for the incineration, pyrolysis, recovery, chemical treatment or landfilling of hazardous waste	Receiving 10 tons per day	10 employees
(b)	Installations for the incineration of municipal waste	With a capacity of 3 tons per hour	
(c)	Installations for the disposal of non-hazardous waste	With a capacity of 50 tons per day	
(d)	Landfills (excluding landfills of inert waste)	Receiving 10 tons per day or with a total capacity of 25,000 tons	
(e)	Installations for the disposal or recycling of animal carcasses and animal waste	With a treatment capacity of 10 tons per day	
(f)	Municipal waste-water treatment plants	With a capacity of 100,000 population equivalents	
(g)	Independently operated industrial waste-water treatment plants which serve one or more activities of this annex	With a capacity of 10,000 m ³ per day	
6. Paper and wood production and processing			
(a)	Industrial plants for the production of pulp from timber or similar fibrous materials	*	10 employees
(b)	Industrial plants for the production of paper and board and other primary wood products (such as chipboard, fibreboard and plywood)	With a production capacity of 20 tons per day	
(c)	Industrial plants for the preservation of wood and wood products with chemicals	With a production capacity of 50 m ³ per day	
7. Intensive livestock production and aquaculture			
(a)	Installations for the intensive rearing of poultry or pigs	(i) With 40,000 places for poultry (ii) With 2,000 places for production pigs (over 30 kg)	10 employees
		(iii) With 750 places for sows	

No.	Activity	Capacity threshold (column 1)	Employee threshold (column 2)
(b)	Intensive aquaculture	1,000 tons of fish and shellfish per year	10 employees
8. Animal and vegetable products from the food and beverage sector			
(a)	Slaughterhouses	With a carcass production capacity of 50 tons per day	10 employees
(b)	Treatment and processing intended for the production of food and beverage products from: (i) Animal raw materials (other than milk) (ii) Vegetable raw materials	With a finished product production capacity of 75 tons per day With a finished product production capacity of 300 tons per day (average value on a quarterly basis)	
(c)	Treatment and processing of milk	With a capacity to receive 200 tons of milk per day (average value on an annual basis)	
9. Other activities			
(a)	Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles	With a treatment capacity of 10 tons per day	10 employees
(b)	Plants for the tanning of hides and skins	With a treatment capacity of 12 tons of finished product per day	
(c)	Installations for the surface treatment of substances, objects or products using organic solvents, in particular for dressing, printing, coating, degreasing, waterproofing, sizing, painting, cleaning or impregnating	With a consumption capacity of 150 kg per hour or 200 tons per year	
(d)	Installations for the production of carbon (hard-burnt coal) or electrographite by means of incineration or graphitization	*	
(e)	Installations for the building of, and painting or removal of paint from ships	With a capacity for ships 100 m long	

Explanatory notes:

Column 1 contains the capacity thresholds referred to article 7, paragraph 1 (a).

An asterisk (*) indicates that no capacity threshold is applicable (all facilities are subject to reporting).

Column 2 contains the employee threshold referred to in article 7, paragraph 1 (b).

“10 employees” means the equivalent of 10 full-time employees.

Annex II**POLLUTANTS**

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) kg/year	Manufacture, process or use threshold (column 3) kg/year
			to air (column 1a) kg/year	to water (column 1b) kg/year	to land (column 1c) kg/year		
1	74-82-8	Methane (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Carbon monoxide (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Carbon dioxide (CO ₂)	100 million	-	-	-	*
4		Hydro-fluorocarbons (HFCs)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Nitrous oxide (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Ammonia (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Non-methane volatile organic compounds (NMVOC)	100 000	-	-	-	*
8		Nitrogen oxides (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluorocarbons (PFCs)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Sulphur hexafluoride (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Sulphur oxides (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Total nitrogen	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Total phosphorus	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Hydrochlorofluorocarbons (HCFCs)	1	-	-	100	10 000
15		Chlorofluorocarbons (CFCs)	1	-	-	100	10 000
16		Halons	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsenic and compounds (as As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Cadmium and compounds (as Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Chromium and compounds (as Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Copper and compounds (as Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Mercury and compounds (as Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nickel and compounds (as Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Lead and compounds (as Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Zinc and compounds (as Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alachlor	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldrin	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazine	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Chlordane	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Chlordecone	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Chlorfenvinphos	-	1	1	5	10 000
31	85535-84-8	Chloro-alkanes, C ₁₀ -C ₁₃	-	1	1	10	10 000

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) kg/year	Manufacture, process or use threshold (column 3) kg/year
			to air (column 1a) kg/year	to water (column 1b) kg/year	to land (column 1c) kg/year		
32	2921-88-2	Chlorpyrifos	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-dichloroethane (EDC)	1 000	10	10	100	10 000
35	75-09-2	Dichloromethane (DCM)	1 000	10	10	100	10 000
36	60-57-1	Dieldrin	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuron	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulphan	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endrin	1	1	1	1	1
40		Halogenated organic compounds (as AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptachlor	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Hexachlorobenzene (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Hexachlorobutadiene (HCBd)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-hexachlorocyclohexane (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindane	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mirex	1	1	1	1	1
47		PCDD +PCDF (dioxins +furans) (as Teq)	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
48	608-93-5	Pentachlorobenzene	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentachlorophenol (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polychlorinated biphenyls (PCBs)	0.1	0.1	0.1	1	50
51	122-34-9	Simazine	-	1	1	5	10 000
52	127-18-4	Tetrachloroethylene (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetrachloromethane (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	12002-48-1	Trichlorobenzenes (TCBs)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-trichloroethane	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,2,2-tetrachloroethane	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Trichloroethylene	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Trichloromethane	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toxaphene	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Vinyl chloride	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Anthracene	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzene	1 000	200 (as BTEX) ^{1/2}	200 (as BTEX) ^{1/2}	2 000 (as BTEX) ^{1/2}	10 000
63		Brominated diphenylethers (PBDE)	-	1	1	5	10 000
64		Nonylphenol ethoxylates (NP/NPEs) and related substances	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Ethyl benzene	-	200 (as BTEX) ^{1/2}	200 (as BTEX) ^{1/2}	2 000 (as BTEX) ^{1/2}	10 000

No.	CAS number	Pollutant	Threshold for releases (column 1)			Threshold for off-site transfers of pollutants (column 2) kg/year	Manufacture, process or use threshold (column 3) kg/year
			to air (column 1a) kg/year	to water (column 1b) kg/year	to land (column 1c) kg/year		
66	75-21-8	Ethylene oxide	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Isoproturon	-	1	1	5	10 000
68	91-20-3	Naphthalene	100	10	10	100	10 000
69		Organotin compounds (as total Sn)	-	50	50	50	10 000
70	117-81-7	Di-(2-ethyl hexyl) phthalate (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Phenols (as total C)	-	20	20	200	10 000
72		Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) ^{bl}	50	5	5	50	50
73	108-88-3	Toluene	-	200 (as BTEX) ^{bl}	200 (as BTEX) ^{bl}	2 000 (as BTEX) ^{bl}	10 000
74		Tributyltin and compounds	-	1	1	5	10 000
75		Triphenyltin and compounds	-	1	1	5	10 000
76		Total organic carbon (TOC) (as total C or COD/3)	-	50 000	-	-	**
77	1582-09-8	Trifluralin	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Xylenes	-	200 (as BTEX) ^{bl}	200 (as BTEX) ^{bl}	2 000 (as BTEX) ^{bl}	10 000
79		Chlorides (as total Cl)	-	2 million	2 million	2 million	10 000 ^{bl}
80		Chlorine and inorganic compounds (as HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Asbestos	1	1	1	10	10 000
82		Cyanides (as total CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluorides (as total F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000 ^{bl}
84		Fluorine and inorganic compounds (as HF)	5 000	-	-	-	10 000
85	74-90-8	Hydrogen cyanide (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Particulate matter (PM ₁₀)	50 000	-	-	-	*

Explanatory notes:

The CAS number of the pollutant means the precise identifier in Chemical Abstracts Service.

Column 1 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1 (a) (i) and (iv). If the threshold in a given sub-column (air, water or land) is exceeded, reporting of releases or, for pollutants in waste water destined for waste-water treatment, transfers to the environmental medium referred to in that sub-column is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (a).

Column 2 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1 (a) (ii). If the threshold in this column is exceeded for a given pollutant, reporting of the off-site transfer of that pollutant is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (a)(ii).

Column 3 contains the thresholds referred to in article 7, paragraph 1(b). If the threshold in this column is exceeded for a given pollutant, reporting of

the releases and off-site transfers of that pollutant is required with respect to the facility in question, for those Parties which have opted for a system of reporting pursuant to article 7, paragraph 1 (b).

A hyphen (-) indicates that the parameter in question does not trigger a reporting requirement.

An asterisk (*) indicates that, for this pollutant, the release threshold in column (1)(a) is to be used rather than a manufacture, process or use threshold.

A double asterisk (**) indicates that, for this pollutant, the release threshold in column (1)(b) is to be used rather than a manufacture, process or use threshold.

Footnotes:

a/ Single pollutants are to be reported if the threshold for BTEX (the sum parameter of benzene, toluene, ethyl benzene, xylene) is exceeded.

b/ Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) are to be measured as benzo(a)pyrene (50-32-8), benzo(b)fluoranthene (205-99-2), benzo(k)fluoranthene (207-08-9), indeno(1,2,3-cd)pyrene (193-39-5) (derived from the Protocol on Persistent Organic Pollutants to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution).

c/ As inorganic compounds.

Annex III

PART A DISPOSAL OPERATIONS ('D')

- Deposit into or onto land (e.g. landfill)
- Land treatment (e.g. biodegradation of liquid or sludgy discards in soils)
- Deep injection (e.g. injection of pumpable discards into wells, salt domes or naturally occurring repositories)
- Surface impoundment (e.g. placement of liquid or sludge discards into pits, ponds or lagoons)
- Specially engineered landfill (e.g. placement into lined discrete cells which are capped and isolated from one another and the environment)
- Release into a water body except seas/oceans
- Release into seas/oceans including sea-bed insertion
- Biological treatment not specified elsewhere in this annex which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations specified in this part
- Physico-chemical treatment not specified elsewhere in this annex which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations specified in this part (e.g. evaporation, drying, calcination, neutralization, precipitation)
- Incineration on land
- Incineration at sea
- Permanent storage (e.g. emplacement of containers in a mine)
- Blending or mixing prior to submission to any of the operations specified in this part
- Repackaging prior to submission to any of the operations specified in this part
- Storage pending any of the operations specified in this part

PART B RECOVERY OPERATIONS ('R')

- Use as a fuel (other than in direct incineration) or other means to generate energy
- Solvent reclamation/regeneration
- Recycling/reclamation of organic substances which are not used as solvents
- Recycling/reclamation of metals and metal compounds
- Recycling/reclamation of other inorganic materials
- Regeneration of acids or bases
- Recovery of components used for pollution abatement
- Recovery of components from catalysts
- Used oil re-refining or other reuses of previously used oil
- Land treatment resulting in benefit to agriculture or ecological improvement

- Uses of residual materials obtained from any of the recovery operations specified above in this part
- Exchange of wastes for submission to any of the recovery operations specified above in this part
- Accumulation of material intended for any operation specified in this part

Annex IV

ARBITRATION

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 23, paragraph 2, of this Protocol, a party or parties shall notify the other party or parties to the dispute by diplomatic means as well as the secretariat of the subject matter of arbitration and indicate, in particular, the articles of this Protocol whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Protocol.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the notification referred to in paragraph 1, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Protocol.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

(a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

(b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral

tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Protocol which has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Protocol.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.